

René Zweers, HISWA-RECRON en camping de Wildhoeve

“Alsof de recreatiedruk hand-over-hand toeneemt, nou, dat valt wel mee”

“Binnen de Veluwe Alliantie zijn we druk bezig met de recreatiezonering. Als recreatiesector zien we het belang daar zeker wel van in. Dat zeer kwetsbare gebieden recreatiewaard moeten zijn of zelfs afgesloten. Maar het is wel goed als er dan in minder kwetsbare gebieden meer mogelijk is. We krijgen soms wel een beetje het gevoel dat de recreatie in het verdomhoekje komt. Alsof de recreatiedruk hand-over-hand toeneemt, nou, dat valt wel mee. Maar wij vinden ook dat we een goede balans moeten vinden tussen het versterken van de biodiversiteit en recreatie. Want biodiversiteit is natuurlijk ook in ons belang. We willen toch ook dat de mensen in de toekomst blijven komen. De natuur is toch een van onze belangrijkste USP's. Tegelijkertijd is het goed om te realiseren dat recreatie en toerisme belangrijke economische factoren zijn op de Veluwe. En ook lokale bewoners recreëren graag op de Veluwe, niet alleen toeristen. Dus de Veluwe is ook belangrijk voor de leefbaarheid en de werkgelegenheid. Economische groei is niet per se schadelijk, maar je moet wel kijken waar het wel kan en waar niet. Er kan vaak veel meer dan je op het eerste gezicht denkt.”

“Het is tijd dat kwetsbare natuurgebieden worden afgesloten voor recreanten”

— Marjol Neefjes

Het marketingbureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen gooit de knuppel in het hoenderhok door te pleiten voor het afsluiten van natuurgebieden. De biodiversiteit op de Veluwe neemt af en toenemend toerisme is een van de oorzaken, volgens de directeur van het bureau. “Het is van belang dat bezoekers andere plekken op de Veluwe gaan ontdekken, om te voorkomen dat de bekende locaties overlast gaan ondervinden.” Toerisme mag niet ten koste gaan van de natuur en dus luidt de stelling dat het (ook?) vanuit marketingoogpunt tijd wordt dat kwetsbare natuurgebieden worden afgesloten voor recreanten.

Jos Rademakers, ARK Natuurontwikkeling

“Ik formuleer het liever anders: het wordt tijd dat natuurgebieden zó robuust zijn, dat afsluiting niet nodig is”

“Ik formuleer het liever anders: het wordt tijd dat natuurgebieden zó robuust zijn, dat afsluiting niet nodig is. Als ARK vinden we het heel belangrijk dat mensen een relatie met de natuur hebben. Want je kunt alleen natuur beschermen als die betekenis voor je heeft. Als je een kwetsbaar gebied afsluit, dan zeg je eigenlijk tegen mensen: Deze natuur is er niet voor jou, je doet kwaad, je bent slecht voor de natuur. Dat we een natuurgebied kwetsbaar noemen, hebben we overigens zelf gedefinieerd. Ooit heeft iemand bedacht dat bepaalde soorten op die plek behouden moeten blijven en dus beschermd moeten worden tegen verstoring, vertrapping enzovoort. Maar je zou ook kunnen focussen op de herstelkracht van die soorten. Wat stelt ze in staat om te reageren? De natuur is immers een en al interactie. Soorten staan van nature voortdurend bloot aan betreding, vraat, verontreusting. Welke mechanismen, trucs, reactievermogen hebben planten en dieren zelf in huis, zoals hergroei, uitzaaïen, reproductie? Welke soorten, populaties, individuen weten er beter raad mee? Soms zijn dat dan andere soorten dan je van tevoren had bedacht. Dat is dan blijkbaar de natuur die bij dat gebied past. Ik snap wel dat je er soms niet aan ontkomt om recreatie te zoneren. Maar wat ons betreft zou dat eigenlijk nooit geheel afsluiten moeten zijn. Ik geef toe, ook wij sturen bij, bijvoorbeeld door begrazingsdichtheden te reguleren. Maar zo min mogelijk. Al onze gebieden zijn vrij toegankelijk.”

**Jeroen de Koe,
Natuurmonumenten**

“En dan blijkt dat op de drukstbezochte heide van Nederland gewoon heel veel nachtzwaluwen broeden”

“Nou, dat is wel erg kort door de bocht. Het is onmiskenbaar, Remkes zei het al in zijn rapport, niet alles kan. En soms moet je overgaan tot afsluiting, eventueel tijdelijk, in het broedseizoen. Maar over het algemeen zijn er slimmere oplossingen om kwetsbare natuur te ontzien. Met slimme recreatieve inrichting kun je heel aardig sturen waar je mensen hebben wilt. Bijvoorbeeld in Nationaal Park de Veluwezoom, een gebied met veel herten. Daar hebben we een aantal jaren geleden twee doorgaande paden weggehaald. Daarmee is een heel groot rustgebied ontstaan voor de herten. En er blijven nog meer dan genoeg paden over. De Nederlandse bossen zijn namelijk voorzien van een intensieve wegenstructuur, ooit nodig voor de bosbouw. Maar dat kan nu heel veel minder. Ook met de mountainbikers hebben we in goed overleg nieuwe routes aangelegd. Zo'n pad hoeft niet dwars door een bosperceel te gaan, maar kan prima 5 of 10 meter parallel aan een wandelpad. Een ander voorbeeld: op de hei rond de Posbank werd best veel buiten de paden gelopen, omdat niet altijd duidelijk was wat een echt pad was, en wat een 'paardenpaadje'. De afgelopen jaren hebben we de echte paden verbreed, zodat je nu duidelijker is waar je wel en niet mag lopen, en dat scheelt al een stuk. En dan blijkt dat op de drukstbezochte heide van Nederland gewoon heel veel nachtzwaluwen broeden. Dus wat mij betreft moet je niet te snel overgaan tot een bordje 'Verboden Toegang'. Er zijn slimmere manieren die toch effectief zijn.”

**Hans van Altena, provincie
Gelderland**

“Samen op zoek naar een goede oplossing”

De recreatie op de Veluwe groeit. Dat is logisch, want de Veluwe is natuurlijk mooi en er valt veel te beleven. Maar het zal niemand zijn ontgaan dat de natuur het moeilijk heeft, ook op de Veluwe. En dat komt deels door de recreatie. Die drukte is overigens niet alleen slecht voor de natuur, maar ook voor de natuurbeleving van het type recreant die vooral rust zoekt. Dat lukt niet als het te druk is. Voor het behouden van natuurbeleving én diverse kwetsbare planten en diersoorten is er dus wel iets nodig. Daarom hebben we veel aandacht voor recreatiezonering. Het is een misverstand dat grote delen van de Veluwe volledig ontoegankelijk zullen worden. Wel is er op delen nu al geen recreatief gebruik, zoals wildrustgebieden. Mogelijk vraagt natuurherstel dat die enigszins uitgebreid worden. Recreatiezonering kan rust terugbrengen op delen van de Veluwe. Daardoor kunnen kwetsbare soorten zich herstellen en terugkomen. Ook zal de natuurbeleving in die delen groter kunnen worden. Tegelijkertijd maakt recreatiezonering voor iedereen inzichtelijk waar de recreant van harte welkom is. Recreatiezonering gaat heel veel partijen op de Veluwe aan, terreineigenaren, overheden, ondernemers, gebruikersorganisaties, maar ook de bewoners. Het vraagt veel samenwerking, afstemming en uitleg. De provincie Gelderland is verantwoordelijk voor de Natura 2000-doelstellingen. In de Veluwealliantie, een platform waar veel van de partijen elkaar treffen, kunnen we deze complexe opgave bespreken.”

Patrick Jansen, WUR

“Het beste zou zijn om meer mensen te laten recreëren in het landelijk gebied om de natuureservaten heen”

“Ja, daar is het zeker tijd voor! Vanuit het oogpunt van natuurbescherming zijn er absoluut nog niet genoeg kwetsbare gebieden afgesloten. En dat gaat ten koste van soorten waarvoor die gebieden bedoeld zijn. Ik denk dat beheerders benauwd zijn om bezoekers de toegang te ontzeggen, want dan krijg je protesten. Maar is natuurbescherming dan nog wel het belangrijkste doel? Eén oplossing is bezoekers een fijne ervaring te bezorgen in die delen van het gebied die minder kwetsbaar zijn. Ze elders concentreert om de kwetsbare delen te kunnen sparen. Maar dat betekent wel dat je stukken half opoffert. Verstoringgevoelige soorten zoals de zwarte specht zullen immers niet snel gaan broeden in gebieden met veel drukte, terwijl óók die gebieden natuureservaat zijn. Het beste zou zijn om meer mensen te laten recreëren in het landelijk gebied om de natuureservaten heen. Want geef toe, de meeste mensen komen niet voor die zwarte specht, maar om lekker te wandelen of sporten in een mooie, afwisselende omgeving. Het probleem is alleen dat het boerenland niet overal zo aantrekkelijk en toegankelijk meer is. Veel houtwallen zijn geroid, sloten rechtgetrokken en veel wandelpaden zijn er ook al niet. Als het zou lukken om het landschap rondom natuurgebieden meer recreatieve waarde te geven, dan kan je daar een hoop recreatiedruk opvangen. Uiteraard moeten boeren daar wel wat mee kunnen verdienen, anders lukt het niet. Multifunctioneel bos is er al. Wat we nodig hebben is multifunctioneel boerenland.”